

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:	
Egy évre	240 Lei.
Fél évre	120 Lei.
Egy negyed évre	60 Lei.
Egy óra	20 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
Aradi és Oszádi Egyesült Vas-
úti palotájában.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(József főherceg-ut) 22. szám.
TELEFON-SZAM 151.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Szombat, május 20.

Ki kell tartanunk!

A legnagyobb magyar elbeszélő költő, Arany János szülővárosa Szalonta, a református egyházmegye központja, csütörtökön minden külső dísz nélkül, de bensőséges, szimboli ünnepeléssel megülte ennek a kálvinista egyházmegyének 100 éves jubileumát. Magyarok ünnepe volt, illik tehát, hogy azzal a szeretettel emlékezzünk meg róla, amellyel minden itt maradt magyar testvérünket a kezünkre ölelünk. A csomka torony városa ez ünnepi alkalommal falai között látta a romániai magyarság sok számottevő férfiát, köztük néhány aradit is, ami az Aradi Közlönynek szintén jogcím arra, hogy vezető helyen megemlékezzék erről a kálvinista magyar ünnepről, melyen jelentős szavak hangzottak el. Sulyok István, az egyházmegye püspöke, mintha az egész romániai magyarság szavait tolmácsolta volna, amikor a többek között ezeket mondotta:

— Mélységes megindulással állok meg Nagyszalonta földjén, amely szülőföldje a legnagyobb magyar költőnek: Arany Jánosnak. Önök büszkék nagy fiukra, Arany Jánosra, de büszkék vagyunk reá mi is...

Igen, büszke reá mindenki, aki magyar a határon innen és túl és lehetetlen volt ebben a városban és ezen az ünnepen meg nem emlékezni a legkiválóbb magyar elmék egyikéről, az egész magyarság büszkeségéről.

De figyelemre méltók voltak Szabó Zoltán, ny. altábornagy, az egyházmegye új gondnokának szavai is, amikor ezt mondotta:

— Nekünk magyar nemzetiségű román állampolgároknak itt, ahol születünk, ki kell tartanunk! Nem az a jó magyar, aki megszabadul, itt hagyja szülőföldjét, hanem az, aki kitart.

Milyen kár, hogy ezek a szavak nem két évvel ennekelőtte hangzottak el! De még most sem késő, mert még mindig vannak, akik az itteni magyarság testvéri közösségét megbontják, elmennék és gyöngítik a kisebbségi helyzeténél fogva amugyis gyöngye magyarságot.

Kívánatos volna, hogy Szabó Zoltán marasztaló szavai a magyarság minden ünnepén újból és újból hangoznának el, mert minél jobban megfogjuk, annál könnyebben törünk meg. A szalontai

kálvinista ünnep legyen végre kiinduló pontja a külföldhöz való hű ragaszkodásnak és testvéri össze-

tartásnak. S ha az lesz, akkor ez a jubileum a magyarság lelki megújulásának lesz az emléknapja.

Lloyd-George nem megy Hágába.

(Az ellentétek eloszlátása. — Bánffy új memoranduma.)

BERLIN. Lloyd George a sajtónak kijelentette, hogy a hágai konferencián nem szándékozik személyesen résztvenni.

GENUA. Gróf Bánffy Miklós magyar külügyminiszter az értekezlet elnökségének a kisebbségi kérdéssel új memorandumot adott át.

GENUA. Csütörtökön a delegációk vezetői egymás után megjelentek Lloyd Georgenél, akivel értekezleten kívüli megbeszéléseket folytattak. Az a körülmény, hogy megint Lloyd George köré gyülekeztek, mutatja, hogy az angol miniszterelnök még mindig mértékadó az európai politika irányításában. Ő fogja pénteken a záró ülésen a nagy beszédét mondani.

Új rend lakásrekvirálásnál.

(Mikor kaphatnak magánosok lakást?)

A belügyminisztériumtól ma érkező és nagyfontosságú rendelet érkezett az aradi lakáshivatalhoz. A rendelet szerint a lakásbérbeadó bizottságok és lakáshivatalok ezután magánfelek részére semmilyen lakást nem rekvirálhatnak. Nem rekvirálható a rendelet értelmében magánosoknak sem üres lakás, sem pedig butorozott szoba. A lakásbérbeadó bizottság ezentúl csak abban az esetben utalhat ki magánfelek részére üres lakást, ha a háztulajdonos előzetesen beleegyezését adta abba, hogy a lakást a kérelmezőnek adják ki. Azonban a lakáshivatal, illetőleg a lakásbérbeadó bizottság abban az esetben, ha a kérelmezőt bíróság lakoltat-

ják ki előbbi lakásából, ezután is kiutalhatja a lakást a háztulajdonos beleegyezése nélkül is, sőt ezek részére rekvirálhat is. Butorozott szobát pedig csakis az esetben utalhat ki a bizottság, ha ehhez a főbérlet előzetes beleegyezését adta. Természetesen az új rendelet nem érinti a lakásbérbeadó bizottság, illetőleg a lakáshivatalt a jogát sem, hogy köztisztviselők és katonatisztek részére utalhat ki a háztulajdonos beleegyezése nélkül és rekvirálhat számukra lakást. Rekvirálható még azok számára is lakás, akiket dűledező házakból lakoltattak ki vagy kilakoltatásuk szükséges.

Az egységesítés ünnepe.

(Istentisztelet, katonai szemle, fáklyásmenet.)

Az ónaptár szerint május 10-én az új naptár szerint május 23-án az ókirályságnak a kapcsolt részekkel való egyesítése emléknapján délelőtt 10 órakor a város területén levő összes templomokban ünnepélyes istentiszteletet fognak tartani. A kiadott rendelkezések szerint az istentiszteleteken részt fognak venni a katonai és polgári hatóságok kiküldöttel, vala-

mint az iskolák tanulói tanárai, illetőleg tanítóik vezetésével. A görög keleti román székesegyház előtt délelőtt háromnegyed 10 órakor fog felállani az 1. Dolj. gyalogezred díszsáza, a katonazenekar és az ezred kürtösei. Az istentisztelet szertartásához a 12. Rostori (lovass) ezred fogja adni a segédletet. A román székesegyházban tartandó istentisztelet után a gyalogság és a 12. lovasezred a Bulevardul Regina Marian (Andrássy tere) fog felállani csapatmenetben. Ugyancsak ide vonulnak

a katonazenekar és a székesegyház előtt felállított díszsáza is. Az iskolák tanulói és a csécsécsék a gyalogjárók mentén állanak fel. A be nem osztott tisztek a gyalogság jobb szárnyán állanak fel. A díszmenetet Radulescu Antal ezredes vezeti. A katonai és a polgári hatóságok vezetői a díszmenetet a városháza előtti téren fogják végigszemlélni. A hatóságok vezetői részére a városháza előtti tribünöket állítanak fel. A díszmenet után a megyeházán a katonaság és a polgári hatóságok fejeit, a hivatalok, egyházak vezetőit és egyéb küldöttségeket ünnepélyesen fogadják. Este 9 órakor a katonaság a katonai parancsnokság elől kiindulva a Strada George Popán (Ferdinánd utcán), a Strada Horián (Széchenyi utcán), a Strada Consistoriuului (Batthyányi utcán) át a püspöki lakásig, majd a Strada Eminescun (Deák Ferenc utcán), a Strada General Berthelon (Aczél Péter utcán), a Piata Avram Iancu (Szabadság tere), a Strada Colonel Piricin (Vörösmarthy utcán), a Bulevardul Regina Marian (Andrássy tere) át egészen a városházáig, innen a kulturpalota felé a Bulevardul General Dragalinián (Apponyi körúton) vissza a várba fáklyás és zenészenetben vonul fel. Az összes középületek utcára néző ablakai a fenti utvonalon és a főuton végig, a vasútig az üzletek kirakatai és a magánházaknak az utcára néző ablakai 9 órától 11 óráig kivilágítandók. A magánházak és középületek ablakait gyertyával kell kivilágítani, míg az üzletek kirakatait, melyeknek redőnyei ez idő alatt nyitva tartandók azzal a világitással, mellyel különben is világitják a kirakatot. Egész napon át a köz- és magánépületek, a nyitott üzletek, a bírósági épületek román nemzeti színű lobogókkal díszítendőek fel. Az üzleteket és a nem folytonos üzemi gyárakat egész napon át zárva kell tartani.

— A választási igazolványok.

A város vezetősége vasárnap délelőtt 8—12-ig osztja ki a választási igazolványokat azok részére, akik az elmúlt választásra nem váltották ki. Az igazolványok kiadását hétfőn folytatják. Azok, akik a múlt választás előtt ki-váltott igazolványukat elvesztették, megfelelő igazolás után kedden kaphatják ki választási igazolványukat.

Az aradi jelöltek

(A választási elnök útvelte az ivateket.)

Ma délelőtt történtek meg a hivatalos képviselőjelölések a megüresedett aradi mandátumra a Strada Josif Vulcan (Kazinczy utcai) polgári fiúiskolában levő választási irodában Mihail Miklós állami liceumi igazgató, választási elnök előtt. Elsőnek a Magyar Szövetség hivatalos jelöltjének Zima Tibor kereskedelmi és iparkamarai főtitkárnak a jelölő ívét adta át egy kilenc tagú küldöttség, melyet dr. Barabás Béla volt főispán és dr. Schütz Henrik ügyvéd vezettek. A jelölőívet mintegy három százan írták alá. Azután Moldován Jánosnak az Aradama vezérigazgatójának, aki független pártokivüli programmal lép fel, jelölőívet nyújtotta át egy küldöttség, melyet Craciun Jenő görög keleti román lelkész vezetett. A jelölőívet száznegyvenen írták alá. Végezetül Mostinár Zenovie és Raicu Trajan kereskedők Dumitrescu Bumbesti Györgynek, a parasztpárt jelöltjének jelölőívet adták át, melyet százhuszonnyolcan írtak alá. A 28-án és 29-én megtartandó választásokon Zima Tibor szavazólapja sárga, Dumitrescu Bumbestié kék és Moldován Jánosé piros lesz.

Az ineni (borosjenői) kerületben a május 28-án és 29-én megtartandó választáson három jelölt veszi fel a küzdelmet a mandátumért. Ma délelőtt a hivatalos jelölés határidejének lejártáig a következők jelöltek az ineni kerületben képviselőnek: Ádám Miklós földművest, volt országgyűlési képviselőt parasztpárti, Dirlea Pái ineni elemiiskolai igazgató tanítót liberális párti és Cosma Mihály repsegi görög keleti román lelkészt nem zetipárti programmal. Ádám szavazólapja a választáson fehér, Dirleae yörös, Cosmáé pedig sárga lesz.

Aradi feljelentés Janovics ellen.

(Irrudentizmussal vádolják.)

CLUJ. Dr. Janovics Jenő a cluji magyar színház igazgatója és a színészegyesület elnöke ellen Aradról feljelentés érkezett a bucaresti kultuszminiszteriumba, a mely irredentizmussal és államellenes magatartással vádolja meg. Janovics igazgató erre a képtelen vádra azzal felelt, hogy a színészegyesület elnöki tisztéről lemondott. A színészegyesület a lemondást nem fogadta el, sőt bizalmáról biztosította a magyar kultúra kitünő harcosát. Dr. Janovics Jenő színház igazgató ma táviratot kapott Bucarestből, hogy ügyében Ettimiu Victor vezetése alatt román színész küldöttség megy a kultuszminiszterhez, hogy tiltakozzék a képtelen vádak ellen. Janovics Jenő a legmesszebbmenő és legszigorubb lépéseket teszi a besugók és rágalmazók ellen. (Rador.)

Chrisan igazgató nem ad új terminust.

(A kat. főgimnázium növendékei lemondanak a vizsgálatokról.)

Tegnap Aradon járt Petrovics Timisoarai tankerületi főigazgató, aki úgy Chrisan Ascaniu, mint Fischer Aladár igazgatókkal hosszabb tárgyalást folytatott a katolikus főgimnázium ügyében. Ezeknek a tanácskozásoknak a meritumáról nem sikerült sokat megtudnunk, hanem az máris tisztán és félremagyarázhatatlanul áll előtünk, hogy a katolikus főgimnázium ügye ma válságosabb helyzet előtt áll, mint valaha. Chrisan Ascaniu a Moise Nicoara liceum igazgatója ugyanis, akit ma ismételtel felkerestünk, hogy a főigazgatóval folytatott tárgyalások eredményéről nyilatkozzék a magyközönségnek, Petrovics főigazgató legkategorikusabb kijelentésére hivatkozott, amely szerint neki erről az ügyről a nyilvánosság számára felőbb utasítás folytán többé lehetetlen nyilatkoznia. Mikor megkérdeztük Chrisan igazgatót, hogy mint a cluji tanügyi reszort rendelkezésének teljhatalmu végrehajtója, hajlandó-e a szombaton lejáró jelenkezési terminus legalább még 6 napi prolongálására, hogy ezalatt a bucaresti miniszterium akár pozitív, akár negatív válasza teljes bizonyosságot hozva megérkezzen, Chrisan igazgató ezeket mondta:

— Semmiesetre sem! A katolikus főgimnáziumi hallgatók passzív rezisztenciája miatt én nem bonthatom meg a saját tanintézetünk beosztását és vizsgarendjét. Én a saját jószántamból a terminust egy héttel kitölttem, mivel nem vettem volna a lelkemre, hogy a középiskolai pálya végén álló fiatal emberek esetleges meggondolatlanságból vagy túlzott aggodalmas kodásból kockára tegyék 8 évi tanulásuk és fáradozásuk minden eredményét. Mindmáig azonban csak egyetlen egy jelentkező akadt. Nekem szombaton, ha a tanulók passzivitása tovább tart, sürgönyileg kell erről értesítést küldeni felettes hatóságomnak. Azt pedig, hogy a miniszterium válasza, még pedig kedvező válasza az esetleges további néhány nap alatt megérkezne, szintén nem hiszem. Az én szilárd meggyőződésöm és értesülésöm az, hogy a katolikus főgimnáziumnak nem fogják visszaadni a nyilvánossági jogot. Felekezeti iskolák tekintetében a miniszterium a jövőben legfőlebb szigorításokat eszközöl, feloldást sem micsetre. Ezek szerint én tovább nem várok és nem is várhatók. Azt természetesen nem mondom, hogy amennyiben később akadna mégis jelentkező, hogy ezeknek az érdekében ne interveniálnék a miniszteriumnál — sőt! ha jönnek, mi belátással és a tanárnak a tanítványhoz való jóindulatával fogjuk kezelni ügyeiket. Azonban hiába bavaló várásra és újabb terminusokkal a sürgető vizsgahetek rendszerének megbolygatására nincs

gönk. Ez a leghatározottabb elhatározásom.

Petrovics főigazgató Fischer Aladár főgimnáziumi igazgatóval is hosszabbban tárgyalt a tegnapi napon. Valószínűleg ennek a megbeszélésnek eredménye volt az, hogy Fischer igazgató ma ismételtel magához kérte a VIII-ik osztály mindkét némbeli tanulóit és odahatni iparkodott, hogy felhagyva eddigi álláspontjukkal, jelentkezzenek a Moise Nicoara liceumban az osztály és érettségi vizsgálatok letételére. A hallgatók az igazgató beszédére sem voltak hajlandók a jelentkezésre és úgy nyilatkoztak, hogy inkább végleg lemondanak az érettségiről, de más tanárokkal, mint akik eddigi előmenetelüket ismerik s akikkel 3 éven át összeszoktak, nem hajlandók nekimenni a vizsgálatoknak.

Megtámadott lelkész.

(Rablókaland az országuton.)

A maroskaproncai görög keleti román lelkésznek a napokban rablókalandban volt része, mely reánézve egy kis izgalmat leszámítva szerencsésen végződött. Mácsi De meter görög keleti román lelkész a radnai vásáron volt, hogy ott két tehenét és három borjút eladja. A borjukon sikerült a vásáron tudni, a feltenket azonban senki sem vette meg, azokat a kocsija után kötötte és hazafelé indult. A Berzova és Konop között lévő Nádas vasuti állomás közelében egy hét emberből álló csoport állotta utját kocsijának, egyesek megragadták a lovakat, mások a kocsiugrottak és követelték Mácsitól, hogy adja át a pénzt. Mácsi leugrott a kocsiról és futásnak eredt. Az utonállók követek kezdtek utána dobálni, azonban nem sikerült a lelkészt eltalálniok, mert az spirális vonalban futott. Amikor Mácsi beért a nádas állomásra, a főnöknek elmondotta, hogy utonállók támadták meg, akik még valószínűleg a közelben tartózkodnak és kérte a főnököt, hogy legyen segítségére kocsija visszaszerzésében. Az állomásfőnök és a váltóőr fegyvert véve magukhoz elindultak a lelkésszel a mondott irányban és csakhamar meg is pillantották a kocsi. Az utonállók eleinte támadó állásba helyezkedtek, de amikor látták, hogy a vasutasok fegyveresen vannak, leugrottak a kocsiról és elfutottak. Mácsi De meter hazaérkezése után azonnal jelentést tett a csendőrségnek, mely a nyomozást megindította. A csendőrségnek mára sikerült megállapítani az utonállók neveit, akikről azt is tudják, hogy ők követték el az utóbbi időben történt rablásokat Berzova környékén. A csendőrség a tetteseket valószínűleg még a mai nap folyamán le fogja tartóztatni.

Egy kis olcsóbbodás.

(A mai hetipiác árai.)

A mai hetipiác szokatlanul mozgalmas képet nyújtott és igen kellemes meglepetést nyújtott a város közönségének, mert egyes élelmiszerekben némi olcsóbbodás állott be. Azonban az aprójszág ára most sem volt kisebb, sőt a mult heti árakhoz képest emelkedést mutatott. Egy pár fiatal csirkéért 50—60 leit kértek az árusítók. A tejtermékek a tojás árával azonban olcsóbbak voltak. A tojás darabja 65—70 bani volt, a vaj kilója a mult heti 60—65 leies árral szemben ma 40—45 lei volt, a tehénúró 7—8 lei volt különként. A tej literje 2 leire esett. Zöldség-féléből kizárólag salátát hoztak be óriási mennyiségben. Tíz fej salátát egy leuért lehetett vásárolni. A gabonapiác is némi árcsökkenés volt tapasztalható. A buza métermázsája 380—85 lei volt, tengeri 335 lei, árpa 320 lei, zab 320 lei, nullás liszt kilója 6 lei, főzőliszt 5.30, kenyérliszt 4.40—4.50 lei. Az állatvásáron a következők voltak az árak: szárvasmarha élő súlyban 6—9, borju 9—11, sertés 16—18 lei volt különként.

Élénkül a politika.

Jelöltet nem szabad visszautasítani

BUCURESTI. Az Adeverul írja, hogy a belügyminiszter szigorú rendeletet intézett az összes hatóságokhoz, amelyben elrendeli, hogy az időközi választásokon semmiféle jelölést nem szabad visszautasítani. A választási elnökök kötelesek az összes jelöléseket elfogadni, ha azok a törvény szellemének megfelelnek. (Rador.)

BUCURESTI. Constantinescu földművelésügyi miniszter visszaérkezése egy kis élénkséget hozott a politikai életbe. Azt hiszik, hogy a miniszter, a liberálisokkal való helyzetét melóbb tisztázni akarja. Bratianu miniszterelnök visszaérkezése után fontos elhatározások fognak történni, különösen a kormányban a többi pártokkal való viszonyát illetőleg. Ezek a lépések kibékülési tendenciát árulnak el már eddig is. (Rador.)

BUCURESTI. Az Adeverul írja: A nemzeti párt és a parasztpárt közötti tárgyalások folynak a két párt egybeolvadása és egy nagy parasztpárt létesítéséről. Ezek a tárgyalások nem szakadtak meg és még mindig folynak. (Rador.)

— Szabadon az apagyilkos. Az aradi törvényszék vádta náca ma ülésén elhatározta, hogy Baumann Antal színtei gazdálkodót, aki két hónappal ezelőtt fejszével agyonütötte az apját, 20.000 lei kaució ellenében szabadlábra helyezi. A szabadlábra helyezést, amelyhez az ügyész is hozzájárult, a vádta nács indokoltak véli, mivel Baumannnak 130 hold földje van és egyetlen férfi a családban. Ezenkívül a nyomozás során azt is bebizonyították, látta, hogy Baumann önvédelemből ütötte le az apját, aki rablást, kötekedő ember volt és állandóan veszekedett fiával.

HIREK.

Vecsey Ferenc Olaszországban.

RÓMA. Vecsey Ferenc az Augusteuban, mely 5000 ember befogadására alkalmas, heggedükoncertet tartott. A hangverseny kitérő, ünneplő lelkesedéssel fogadták. Mikor az első intermezzo után először vette kezébe a vonót, a közönségből fölzugott: „Éljen Magyarország!” Vecsey először Mendelssohn heggedükoncertjét, majd a saját szerzeményeit adta elő. A hangversenyről való távozása után az ünneplés még mindig tartott. A „Giornale d'Italia” kritikájában azt írja: „Térde, az isteni művész előtt!”

— **Nitti köszönete.** Budapest Berzeviczy Albertnek, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének távirati értesítésére, hogy **Nitti** volt olasz miniszterelnököt a Tudományos Akadémia kültagijává választotta. Nitti a következő táviratban válaszolt:

— „Megtisztelve érzem magamat, hogy a Magyar Akadémiához tartozom. A legmelegebb üdvözlémet és legjobb kívánataimat küldöm a nemes magyar nemzetnek.”

— **Otrubay Károly Aradon.** A napokban Aradra érkezett Otrubay Károly magyar királyi vezérkari ezredes beteg édesatyjának, id. Otrubay Károly nyugalmazott királyi bíró megítéltetésére. Otrubay Károly, Károly eskirállynak volt grónörökös korában szárnysegédje. A magasrangu tiszt nem rég tért vissza Párisból, ahova a magyar kormány diplomáciai megbízással küldötte. Ifjabb Otrubay Károly a román külügyminisztérium különleges engedélyével tartózkodik Aradon.

— **A főügyész előléptetése.** Az igazságügyminiszter legújabb rendelete Meculescu Sándort a közkedveltségnek örvendő aradi főügyészt a VI-ik fizetési osztályba léptette elő.

— **Megszűnik a közéletmezési hivatal.** A város közéletmezési bizottsága ma délelőtt dr. Robu János főpolgármester elnöklése alatt ülést tartott, amelyen elhatározta a közéletmezési hivatal felszámolását. A hivatal a még rakáron levő élelmiszereket kiüríti és azután megszűnteti működését. A közéletmezési hivatal a háború első évében alakult. Legutóbb dr. Antal János a város közönségének megelégedésére vezette a közéletmezési hivatal ügyeit azonban a hivatal működése, tekintettel a jelenlegi viszonyokra, feleslegessé vált.

— **Házeladás.** Sebuch Ferenc, a Városi kávéház volt bérője megvásárolta a Bul. Regele Ferdinand (Boross Béni-teren) levő volt Fényes Dezső-féle házat, amelynek hatalmas telke van. A ház egy és fél millió leíért kelt el. Előbbi tulajdonosa annak idején néhány százezer koronaért vásárolta a házat.

— **Színházi intendáns.** Budapest. A kormány az állami színházak élére ismét intendánst akar állítani. Erre az állásra ifj. Wlassics Gyula, az állami színházak kormánybiztosa van kiszemelve.

— **Háború a Vezuv.** Róma. Nápolyból jelentik, hogy a Vezuv kitörése múlt éjjel rendkívül erős volt. A hegy csúcsát tűzvillámok világítják meg, a földalatti moraj pedig állandóan hallható.

Arad mostohagyermek a kormánynak

(Nincs kilátás a tisztviselőházak építésére. — A város nem közvetít.)

Általános feltűnést keltett az Aradi Közlöny mai számában megjelent közlemény, amely szerint ez ideig eredménytelen a tisztviselőházak építésére megindult akció. Munkatársunk ma illetékes helyen érdeklődött az akció eredménytelenségéről és a következő felvilágosításokat kapta:

— Annak idején a város vezetősége a tisztviselők kérésére olcsó telkeket bocsájtott az építkezések céljaira. A város felhívta az építkezni szándékozó tisztviselőket, hogy aki a telkeket igénybe akarja venni, jelentse be azt az építészeti bizottságnak. Azóta már néhány hónap telt el, de egyetlen tisztviselő sem jelentette be igényét és igen valószínű, hogy nem is jelentkeznek senki a telkek igénybe vételére, mert — amint az Aradi Közlöny mai száma megírta — az építkezést az építőanyagok nagy drágasága megakadályozza.

Felkerestük dr. Angel István polgármestert azzal a kérdéssel, hogy a város szándékozik-e valamit cselekedni a lakáshány enyhítésére és elősegíti-e a tisztviselőházak építését, esetleg állami kölcsön igénybevételével.

— A tisztviselőházak építésé-

vel feltétlenül segítve lenne a lakásinségen — jelentette ki dr. Angel István polgármester. A tisztviselők azonban nem rendelkeznek olyan anyagi erővel, hogy az építkezésre esetleg nagykamatu bankkölcsönt vegyenek fel. A város házipénztára képtelen volna fedezni az építkezések költségeit. **Egyedül kamatmentes állami kölcsön segítené a bajon.** Teljesen reménytelen azonban arra számítani, hogy a város közbenjárására utaljon ki a kormány kölcsönt. A város már számos esetben fordult a kormányhoz olyan kéréssel, amelynek teljesítése egyaránt érdeke úgy az államnak, mint a város közönségének. **A kormány az ilyen kéréseket elutasította.** Például: a gázutak furására akció indult meg Aradon. A tervezet elkészült, csak a kormány engedélyére lett volna szükség, hogy a város közönségét olcsó fűtő és világító anyaggal lássuk el. A kormány a város ezirányú felterjesztését minden elfogadható indok nélkül elutasította. Leghelyesebb volna, ha a tisztviselők maguk fordulnának a kormányhoz állami kölcsönért. Egy esetleges ilyen akciót a város vezetősége a legmesszebbmenőleg támogatna.

— **Felfüggesztett református püspökség.** A tavasszal Oradea-mare (Nagyvárad) székhellyel megalakult az új református egyházkerület, amelynek püspökévé Sulyok István oradea-marei református esperest választották meg. Az új püspökség azóta zavartalanul működik. Most azután váratlanul rendelet érkezett a kormánytól, amelyben felfüggeszti az új református püspökség működését. A rendelet, amelynek indokait nem ismerjük, nagy feltűnést keltett, úgy Oradea-mare, mint Szalontán, ahol most nagyszabású egyházi ünnepség volt.

Bécsi Magyar Ujság, Jövő, Neue Freie Presse, Neues Wiener Journal mától kezdve csakis a Kelet Hirlapiroda szürke bódéiban kaphatók.

— **Kornisék beförölnék 15/argyalása.** A Kornis Testvérek-cég beförölnék bűnügyét Meculescu főügyész indítványára, aki a szenzációs bűnper fő tárgyalásán maga fogja a vádat képviselni a törvényszék még a nyári szünet előtti kitűzi napirendre.

— **Feloszlik az egységesítő bizottság.** Bucuressti. A Monitorul Oficial mai számában rendelet jelent meg, amely közli hogy a minisztertanács elhatározta a cluj egységesítő bizottság teljes felszámolását. (Rador.)

— **Szerencsétlenség egy gyárban.** Ma délelőtt a Srada Gligorie Alexandrescu (Bercsenyi Miklós-utca) 6. szám alatt levő Alfa-vegyészeti és szappangyárban súlyos szerencsétlenség történt. A gyár egyik alkalmazottja oajjal foglalatokodott. Eddig még kiderítetlen okból az oaj hirtelen lángra lobbant és a szobában levő nagymennyiségű gyanja is tüzet fogott. A gyár alkalmazottja kezén súlyos égési sebet szenvedett. A kivonult tűzoltóság a tüzet csakhamar eloltotta. A szerencsétlenül járt embert a közoktatószállították.

— **A Magyar Szövetség küldöttsége a pénzügyminiszternél.**

Bucuressti. A Magyar Szövetség küldöttsége tegnap **Széchenyi** gróf oradea-marei római katolikus püspök vezetésével **Bratianu** Vintila pénzügyminiszternél tisztelegte és memorandumot nyújtott át neki, amelyben az annak idején esküt nem tett magyar tisztviselők visszavételére nézve intézett hozzá kérelmet az egyetemes magyar nemzeti kisebbség nevében. (Rador.)

— **A megye beteg gyermekeiért.** Goldis Lászlóné, a hadiözvegyeket és árvákat gyámoltó egyesület aradi fiókjának elnöknője ma átíratot intézett a megyei orvosi hivatalhoz is, hogy a megyebeli görvéllykórban és esontuberkulózisban szenvedő gyermekek közül azokat, akiknek felgyógyulására van még remény megfelelő gyógykezelés mellett, fűrdőre fogja küldeni. Felkérte a főorvost az elnöknő, hogy ezekről a gyermekekről készíttessen kimutatást. Dr. Bradean Athanaz megyei főorvos felhívja ezért a vidéki orvosokat, hogy az ilyen gyermekekről tegyenek neki jelentést, a jelentésben sorolják fel részletesen a gyermekek adatait is, feltüntetve, hogy a gyermek árva-e és ha igen, mennyiben az.

— **Felbuzgósítás Zorilla felmentése ellen.** Zorilla, a Chera-i éle rablógyilkosság másodrendű vádlottja ellen az ügyészégi felbuzgósítás néhány napon belül elkészült. Meculescu főügyész most megkezdi az appeal iratot

— **Fertőző betegek díjtalan kórházi ápolása.** Az egészségügyi főfelügyelőségtől ma rendelet érkezett a megyei orvosi hivatalhoz, melynek értelmében fertőző betegeknek a közoktatókban nem kell megfizetni a szokásos kórházi díjakat, hanem azokat ingyen kell ápolni. Kivételt képeznek azok a fertőző betegek, akiknek különleges kezelésre van szükségük.

— **Iskolai vizsgálatok.** Az aradi állami elemi fiú- és leányiskolák vizsgálatának sorrendjét a városi iskolaszék ma tárgyalta. A vizsgálatok sorrendjét jóváhagyás végett az aradi tanfelügyelőséghez küldte. Amint a tanfelügyelőség jóváhagyja a vizsgálatok sorrendjét a helybeli napilapok útján azonnal közölni fogják.

— **Orvosi hír.** Dr. Pop Teodor (volt gyulavarsándi kórorvos) városi kerületi orvos és a munkásbiztosító pénztár orvosa rendelését megkezdte Calea Aurél Vlaicu 52. sz. alatt. Rendel reggel 7—8-ig és délután 2—4-ig.

— **Haladás előadás a Nyári-színházban** ma délután hat órakor.

— **Cégbejegyzések.** A Timisoarai Agrár Takarékpénztár R. T. már a legközelebbi napokban fiókinézetet létesít Aradon. A fióknak Paulai Gyula, Balla Hugó és Leimsdörfer Lipót lesznek az igazgatói. A cégbejegyzés ma történt meg. — Geiringer Endre és Böhm Pál aradi mérnökök Jug. Geiringer & Jug. Böhm cég alatt technikai cikkek nagyban és kicsinybeni árusítására, valamint műszaki tervezetek elkészítésére és forgalombahozatalára bejegyzést kértek az aradi törvényszéktől.

— **Hatósági munkaközvetítés.** Az aradi állami munkaközvetítő vezetője ma a következőket közli az érdekeltekkel: Állást keresnek: 2 lakatossegéd, 1 cipész és 1 bogárnár. Állást nyerhetnek: 5 borbélysegéd, 3 lakatosinas, 5 vízvezeték szerelő és 5 bádogosinas.

— **Felhívás.** Felhívatnak a megye és a város területén 1918. november 3-án létezett összes közhasznú egyesületek és vállalatok, amelyeknek az államtól, megyétől vagy községtől koncessziójuk volt, hogy koncessziójuk megóvása végett 1922. évi május 24-én 12 (déli) óráig saját érdekében az I. kerületi adóhivatalnál (Pénzügyi-palota földszint 17.) Serb Sándor adóhiv. főnöknél a legutolsó mérleget, alapszabályok s a koncesszió-rendeletet mutassák be.

— **Az állami nyugdíjasok drágasági pótlékot kérnek.** Az aradi állami régi nyugdíjasok memorandumot írnak a pénzügyminiszterhez megjelölésük javítása végett. A memorandumban előadják, hogy a mai nehéz drágaságban havi ezer lei nyugdíjból nem tudnak megélni, nem is szólva arról, hogy a ruházati cikkek tetemes drágulása miatt nem öltözködhetnek megfelelően. Eladják továbbá, hogy valamilyen diplomás emberek és annál is inkább kéri nyugdíjuk felemelését, mert a katonatisztek 50—70 százalék drágasági pótlékot kaptak. Ugyuk mielőbbi rendezését kéri a penzügyi bizt.

öl, mert, ha az állam nem ad drágasági pótlékot, a legnagyobb nyomorral kell megküzdeniök. Az állami polgári nyugdíjasok legalább azt a drágasági pótlék kiutalását kérik, mint amennyit a nyugdíjas katonatisztek már megkaptak. Macskásy Sándor nyugalmazott tanár felszólítja az állami nyugdíjasokat, hogy a memorandum aláírása végett egy héten belül jelenjenek meg a városháza kapusánál. A költségek fedezésére személyenként 1 leu fizetendő le a kapusnál.

— **Bérharc egy pékműhelyben.** Ma délelőtt megjelentek az aradi munkügyi felügyelősen Krebsz Sándor pékműhelyében dolgozó munkások, akik előadták, hogy munkaadójuk nem azt a bérösszeget fizette, amennyit a kollektív szerződés előír. A munkaadó kijelentette, hogy a fehérkenyeret dagasztó munkásoknak több bért fizet, mint a barnakenyeret dagasztó péksegédeknek. Ezzel szemben a munkások azt állították, hogy a kollektív szerződés értelmében egyenlő fizetés jár a munkásoknak. Ezért kérték ügyük megvizsgálását. A munkügyi felügyelő hétfőre tüzte ki a tárgyalás megtartását.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Május 19.) Dollár 140, márká 0.54, sokol 2.80, dinár 1.90, magyar korona 0.19, budapesti kifizetés 5.45, bécsi kifizetés 65.5, berlini kifizetés 0.51, prágai kifizetés 2.76, francia frank 14.

Zürichi nyitás. (Május 19.) Berlin 177.5, Newyork 522, Milano 2680, Prága 997.5, Budapest 66, Zágráb 190, Bucaresti —, Varsó 13, Bécs 5.50, lebelyezett osztrák korona 5.50.

Budapesti nyitás. (Május 19.) Napoleon d'Or 3105, dollár 811, márká 275, osztrák korona 8.22, rubel 43, leu 557, sokol 1540, dinár 1137, lengyel márká 19.5.

Zürichi zárlat. (Május 19.) Berlin 174, Newyork 522, Milano 2670, Prága 997.5, Budapest 66, Zágráb 187.5, Bucaresti —, Varsó 13, Bécs 5.50, lebelyezett osztrák korona —

Budapesti zárlat. (Május 19.) Napoleon d'Or 3100, dollár 808, márká 275, osztrák korona 8.13, rubel 45, leu 555, sokol 1540, dinár 1133, lengyel márká 19.

A Victória tőkeemelése.

Folyó hó 18-án tartotta meg a „Victoria” takarékpénztár rendkívüli közgyűlését, amelyen az alaptőkének 12.000.000 leire való felemelése lett egyhangulag elhatározva. A közgyűlésen, melyen 65 részvényes vett részt dr. Demian Aurel elnökölt, az Igazgatóság jelentéséből, amelyet Adam György vezérigazgató olvasott fel, kiemeljük, hogy az ez évben végrehajtott VI. részvénykibocsátás jelentékeny tulajjegyzéssel zárult s ez a körülmény, valamint az intézet rohamos fejlődése teszi szükségesé az újbóli tőkeemelését. A betétállomány ugyanis 71.000.000 leien felül emelkedett, az aktívák pedig meghaladják a 98 millió leit. Ezen részvénykibocsátás keresztülvitele után az intézet saját tőkét 20.000.000 leire emelkednek. Mint az előző kibocsátás, úgy a jelenlegi is igen előnyös feltételek mellett történik s a kibocsátásra kerülő 20.000

darab részvényből 10.000 darab fuzionálási célokra lesz fenntartva 10.000 darab pedig a részvényesek rendelkezésére marad. A Radnai fiók felállítását is egyhangulag vette tudomásul a közgyűlés, amely lelkes hangulatban, teljes melegezésre ért véget.

— **Az érmeplac.** Budapest. Az érmeplacon a következő árak alakultak ki: ezüst koronás 62 korona, ezüst forintos 167 korona, ötkoronás 328 korona, arany husz koronás 3225 korona.

Irodalom és művészet.

A hollandi menyecske.

(Premiér a városi színházban.)

A hollandi menyecske, amelyet tegnap mutattak be a városi színházban, Stein Leó és Jenbach Béla librettisták alkotása. A régi recept szerint készítették a darabot, amely semmivel sem rosszabb sem jobb a megszokott operett-sablónál. A hollandi menyecske a hollandi milliöbe átültetett Legénybucsu. Egy-két kedves ötlet, inkább a színesek agyából, egyéb azután már nem is telik a bécsi librettisták konyhájából. Kálmán Imre, a most divatos magyar zeneszerző invenciózus, hangulatos és népszerűsége pályázó muzsikát szerzett csak az a kár, hogy előbbi darabjaiból minden változtatás nélkül vesz át egész ének-számokat. Az aradi színház ambícióval készült a premiérre, amelyen a legnagyobb sikert Szegő Lili és Sebestyén Jenő aratták. A közönség kedvencei elevenséget, ötletet, kedélyt vittek a színpadra. Táncművészetük pedig magával ragadta a közönséget. Horváth Mici úgy énekelt, mint játékban kifogástalan produkált. A mindig elegáns László Andor ezúttal is nagyon tetszett és szépen előadott énekszámokkal tapsokat aratott. Selmeczy Mihály nem aknázza ki kellőképpen hálás szerepét, amelyet nem reá szabtak. Kisebb szerepekben Tibor Lóri, Faludy Károly és Olasz Lajos nyújtottak jól. A zenekart Csányi Mátyás dirigálta a fölé megszokott precizitással és lendülettel. Az előadás a főszereplők teljesítményét véve alapul sikert aratott.

• **A városi színház héfi műsora.** Szombat: Hollandi menyecske, utolsó C) bérlet. Vasárnap d. u.: Náni. Este: Hollandi menyecske, utolsó B) bérlet.

• **Színház a megyében.** A közeli Pecica községben néhány nap óta Krasznay Ernő írói szervezett társulata tart előadásokat a közönség legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi támogatása mellett. A társulatnak Krasznay Ernő, K. Lendvay Lóla, a kiváló drámai színésznő, Pethes Dezső táncos kómikus és Kádár Gabi, az aradi származású operett-primadonna az erősségei. A társulat három hentes szezonot tart Pecicán és ezalatt az összes ujdonságokat bemutatja.

• **A színházi iroda hírei.** A Hollandi menyecske, amely a bemutatón sikert aratott, szombat és vasárnap este is műsoron van. — Vasárnap délután Follinusz Aurél kitűnő népszínműve, a Náni kerül színre. — Odry Árpád vasárnap érkezik Aradra és hétfőn este a Három testőrből kezd meg vendégszereplését. Kedden Rosenkranz és Guldenspern, szerdán Lyon Leában a rabbit, míg a címszerepét egy vendégművész, Huzella Irén játssza el. Csütörtökön a Gyurkovicz leányokban

Horkay Ferit, pénteken a Figaró házasságában a Figarót játssza el. Ezen előadások rendes árak mellett a nyári színház körben lesznek megtartva. — A zsidó színház szombat és vasárnap két kitűnő darabot mutat be az aradi közönségnek, mely alkalommal még teljesen új szövegszámok is fognak a műsoron szerepelni.

• **Schmidthauer Lajos hangversenye.** Nagyszámú, előkelő közönség jelenlétében tartotta meg tegnap este Schmidthauer Lajos művészi és értékben gazdag orgonahangversenyét. Műsorának középpontjában Bach három toccatás fugája a (D-mol, D és C-dur) és igaz megértést igénylő hegedű Chaconnéja állott. Felfogásban, technikában, pedállibirtuozitásban és a regiszterek szindus összeállításában egyaránt oly kiváló nyújtott ezzel a művész, ami méltó bizonyosságává érte az opuszok mélyreható zenei intenciójának. Martini volt aradi minorita előkelő tónusu és változatokban ötletes Ariavariátája következett ezután. Lemmens Vihara tökéletes szépen érzékelte meg a legnemesebb hangszereken a Természet zenekarának fenséges játékát. Bossi Scherzoja bravuros könnyedséggel hozott sok eleganciát. Bonnet Martin provençalja a hangulatfestés lágy harmóniájával üdén és harmonatosan varázsolta élénk egy napsütéses reggel minden pompáját. (Hgy.)

• **Nem hiába figyelmeztetjük Önt,** hogy igyekezzék minél előbb megváltani jegyét a nyári színházba a színház matinéjára, amelyhez foghatót még nem láthatott Aradon. Ha figyelemmel kíséri a beszámolókat, akkor bizonyára megjegyezte azt a nagyarányú és művészi programot, amellyel a matiné rendelkezik s amely különösen ünnepé avatja. De kegyeletének ad kifejezést a munka marárai iránt, ha elmegy, mert tudnia kell, hogy 300 árva és 100 özvegy könyvet igyekeznek ennek a matinének anyagi eredményével feltörölni. Nyomorult és szerencsétlen emberek számára talán az életnek megmentő falatot juttatja, ha két órára szórakozni a városi színházba megy vasárnap délelőtt. Siessen váltsa meg jegyét, még néhány helyre kapható.

LEGUJABB.

BUCSU GENUÁTÓL.

GENUA. Wirth német kancellár és Rathenau tegnap meglátogatták Lloyd Georg angol miniszterelnököt, akivel megbeszélést folytattak a konferencia eredményeiről. A tárgyalás értelmében a németek bucsuja volt az angol miniszterelnöktől.

LONDON. Lloyd Georgot szombatra visszavárják Londonba. Az angol alsó és felsőház ünnepélyes fogadtatást rendez tiszteletére.

GENUA. Facta olasz miniszterelnök és Scharzer külügyminiszter tiszteletére az újságírók bankettet rendeztek. Facta a konferencián elért eredményekről kijelentette, hogy meg lehet állapítani, hogy a lehetetlennek látszó ellentétek helyreálltak. A súlyos kérdések már nem tekinthetők megoldhatatlannak, hanem megvizsgálják és tanulmányozzák azokat. Az olasz küldöttség kötelességének tartotta, hogy mindegyik közvetítőként lépjen fel, mert az ország közvéleménye a békét követelte.

Mozl.

• **Prometheus I. része utoljára az Apollóban.** Szombaton fogja utoljára vetíteni Prometheus első részét. Szinte csodálatraméltóan változatos képek sorozatain keresztül követjük a modern Prometheusnak életét, amely nem egyszerű filmmese keretében perog le előttünk örvénylő mélységeit tárja fel előttünk az emberi szenvedélyeknek. A kép kiállítására elég lesz annyit mondanunk, hogy a Nordisk-filmingár nemcsak régi nevéhez méltó kiváló nyújtani ezzel az alkotásával, hanem új dicsőségek szerzésének vágya is vezette. Ezért van az, hogy nem kimélve költségeket, újat, fenségeset igyekezett adni s hogy ezt minél jobban megtehesse, megnyerte a főszerepekre a tüneményes művészetű Clara Wieh-ét és Gunnar Toinas-t. Az első részt szombaton megy utoljára az Apolló műsorán.

• **Boxerlázadás Pekingben.** Az Uránia műsorán volt pénteken a bemutatója annak a szenzációs kínai felvételenek, amelyet a new-yorki Metro Pictures Corporation rendezett meg valóban a meséhez méltó keretekben. Az amerikai filmgyár feladata magaslatán állott, mikor az európai szem elől szigorúan elzárt életbe egy halvány fényt vetett, hogy bemutassa a mennyei birodalom oly mélyreható szociális átalakulását célzó boxerlázadást. A pekingi boxerlázadás minden európai arányt messze felülmúló értéke már magában is hatalmas érdeklődés kiváltására teszi képessé a képet, amely valóban az új idők legmonstrózusabb filmalkotása. Különösen ki kell emelnünk, hogy a legtümeményesebb moziistár: Nazimova egy oly hálados szerepben mutatkozik be, amilyenben még nem volt alkalmunk ezt az egész különálló filmgeniét megtekinteni. Az Uránia színház még szombaton és vasárnap tartja műsorán ezt a grandiózus képet.

A szerkesztésért:

KÁROLY JÖZSEF
felel.

Cenzurat: Dr. Romul Magor.

Figyelem!

A legszebb és legolcsóbb nyári azsour
ARADON, Strada Col.

ruhák és blousok, továbbá Combiné
Pirici (Vörösmarthy-u.) 3. A színház hátsó be

ék-
lók
Plesz Gyula női ruhaárúháza
5-osztály 1: Kérem árúháza megtekintését.

